

บทที่ 14

ภาพที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์

หน้าที่ของผู้กำกับรายการอย่างหนึ่งก็คือ การพิจารณาบทโทรทัศน์ เขาจะต้องนึกถึงภาพที่จะปรากฏบนจอโทรทัศน์ด้วยว่าภาพแต่ละภาพควรเป็นภาพอะไร และให้มีลักษณะอย่างไร จึงจะมีความหมายดีที่สุดในกรณีของรายการโทรทัศน์รายการเล็ก ๆ ที่ไม่มีความซับซ้อนมากนัก เพียงแต่แสดงบุคคล วัตถุ และการเคลื่อนไหวที่มีไม่มากให้ชัดเจนมากที่สุดก็เพียงพอแล้ว แต่ถ้าเป็นรายการที่ซับซ้อน เช่น การแสดงละครบทหนัก ๆ ที่จะต้องแสดงอารมณ์ของตัวแสดง เช่น การเน้นดวงตาของหญิงสาวที่แสดงถึงความรัก ความผิดหวัง ฯลฯ ภาพที่ออกมาควรเป็นภาพ CU ดวงตาของหญิงสาวมากกว่าการจับภาพเต็มตัวธรรมดา ๆ อย่างแน่นอน สรุปได้ว่าการส่งภาพออกเครื่องรับโทรทัศน์นั้น จะต้องพยายามแสดงสิ่งต่าง ๆ ที่ออกรายการให้แจ่มแจ้งที่สุด และในขณะเดียวกันจะต้องให้ได้ภาพที่มีความหมายมากที่สุดด้วย

หลักการประกอบภาพ (Television picture composition)

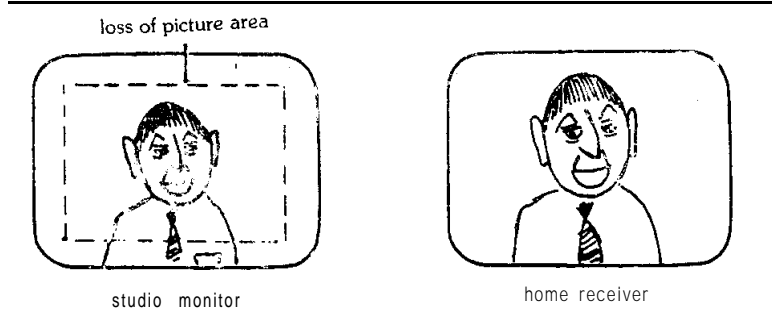
ภาพโทรทัศน์ก็คล้ายกับภาพอื่น ๆ ที่จะต้องมีหลักการถ่ายภาพเหมือนกับการถ่ายภาพนิ่ง หรือภาพเคลื่อนไหวของภาพยนตร์เช่นเดียวกัน แต่ภาพทางโทรทัศน์มีลักษณะบางอย่างที่ไม่เหมือนการถ่ายภาพอื่น ๆ คือ

1. ขนาดของจอโทรทัศน์มีขนาดเล็ก ถ้าจะแสดงภาพให้แจ่มแจ้งก็ต้องทำเป็นภาพขนาดใหญ่เต็มจอ หรืออีกนัยหนึ่งจะต้องทำภาพให้โตขึ้นโดยวิธี Close-ups (CU) เล็กลงไปก็จะเป็น Medium shots (MS) หรือ Long shots (LS) หรือ Extreme long shots (XLS)

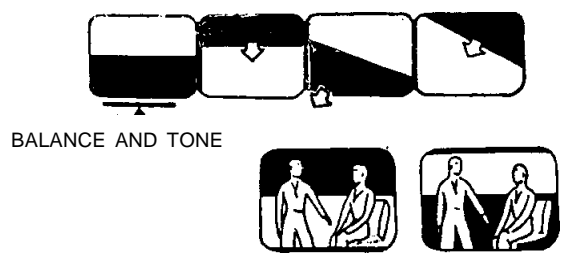
2. ต้องให้ภาพอยู่ในกรอบภาพที่จำกัด ขนาดของจออยู่ในอัตราจากกว้างยาวเป็น 3:4 ดังนั้นถ้าจะแสดงภาพที่สูงมาก ๆ ในแนวตั้งก็ไม่อาจจะทำได้

3. ภาพโทรทัศน์เป็นภาพ 2 มิติ ถ้ากล้องใกล้มากก็จะได้ภาพโต กล้องอยู่ห่างมากก็ได้ภาพเล็ก การแสดงมิติจำเป็นต้องอาศัยแสงและฉากหน้า ฉากตรงกลาง และฉากหลังช่วย จึงจะดูสมจริงขึ้น

4. กล้องโทรทัศน์ทำหน้าที่คล้ายตาของผู้ดู และผู้แสดงที่อยู่หน้ากล้องก็มักจะไม่ค่อยอยู่นิ่งกับที่ ดังนั้นผู้กำกับรายการจะต้องพยายามให้ภาพปรากฏบนจอรับภาพตลอดเวลา แต่ภาพที่กล้องจับภาพนั้น ขอบของภาพ (ประมาณ 10%) จะหายไปโดยเครื่องรับโทรทัศน์จะรับไม่ติด ผู้กำกับรายการจะต้องคำนึงเรื่องนี้ด้วย บางทีก็ใช้สีดำขีดไว้ เพื่อเป็นเครื่องสังเกต

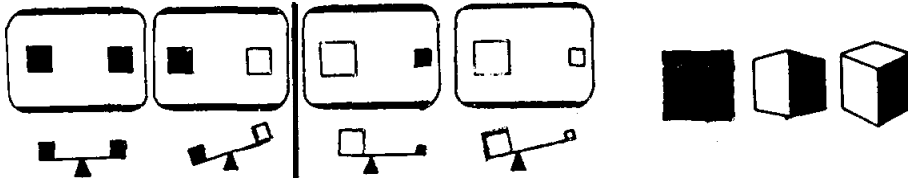

5. ความรู้ในการประกอบภาพ เนื่องด้วยเวลาที่ออกรายการโทรทัศน์จะมีอยู่น้อย และภาพแต่ละภาพที่ออกอากาศก็มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นการที่จะให้ภาพทุกภาพที่ออกอากาศนั้น ต้องมีการประกอบภาพที่ถูกต้องก็คงจะทำได้ไม่หมด นอกจากจะอาศัยช่างกล้องที่มีความรู้ด้านนี้คอยช่วยเหลือ แต่ข้อสำคัญผู้กำกับรายการจะต้องมีความคุ้นเคยกับหลักเบื้องต้นทั่ว ๆ ไปในการประกอบภาพด้วย เช่น สามารถบอกได้ว่าสีवादำของโทรทัศน์ที่ออกมาทางจอรับภาพนั้นถูกต้องหรือไม่ ภาพที่ปรากฏบนจอมีความสมดุลหรือไม่ ถ้าไม่ดีพอก็สั่งช่างควบคุมกล้องให้เปลี่ยนมุมถ่ายทันที

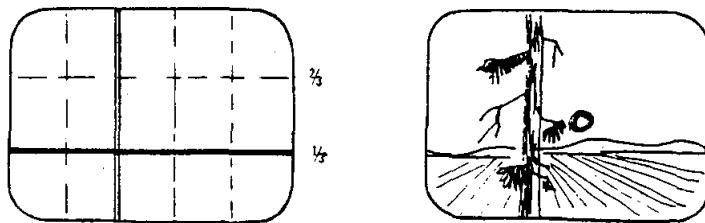

หลักสำคัญหรือเทคนิคในการประกอบภาพ

หลักความสมดุล พยายามให้ภาพผู้แสดงหรือวัตถุที่แสดงอยู่ในกรอบภาพ และให้มีความสมดุล ทั้งน้ำหนัก สี และการเคลื่อนไหว

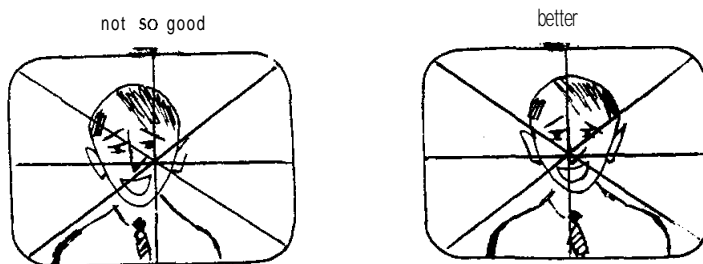

ถ้ามีเส้นตั้งและเส้นนอนไม่ควรให้ผู้แสดงอยู่ตรงกลาง แต่ควรให้อยู่ในตำแหน่ง 2/5 ถึง 3/5 หรือ 1/3 ของกรอบภาพ

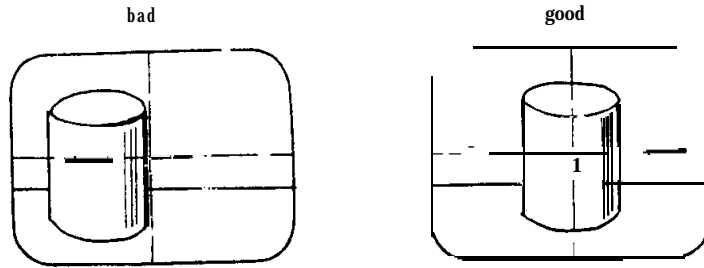

หลัก Symetry ถ้าเรานำวัตถุหรือผู้แสดงไปไว้ตรงกลางของจอโทรทัศน์ พื้นที่จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนเท่า ๆ กัน เรียกว่า Symetry เป็นภาพสมดุลที่ไม่น่าสนใจ นอกจากต้องการให้เป็นการเน้นวัตถุหรือผู้แสดงโดยตรง

ถ้ามีผู้แสดงคนเดียวและกำลังพูดกับผู้ชมหน้ากล้องโทรทัศน์ต้องจัดให้อยู่ตรงกลางจอแบบ Symetry ภาพแบบนี้ทำให้ผู้ดูสนใจตัวผู้พูดไม่สนใจอย่างอื่น

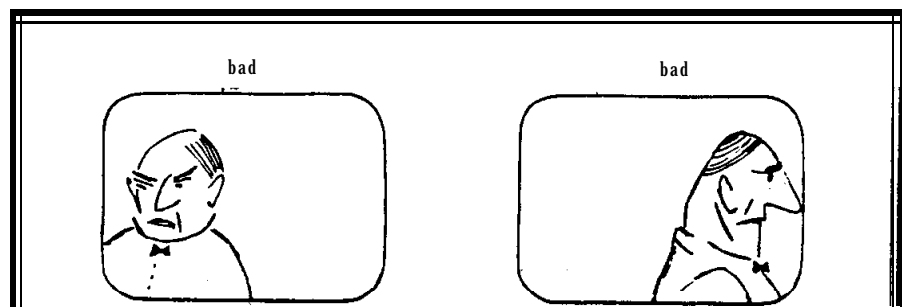
ถ้าเป็นการแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการค้า เช่น ขวดหรือกระป๋องที่มีอยู่อย่างเดียว โดด ๆ ให้กล้องจับภาพตรงกลางกรอบภาพ

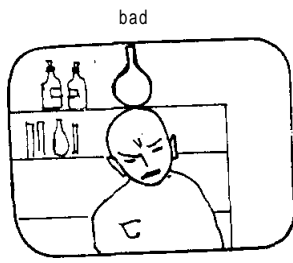
ในกรณีที่ผู้แสดงมองไปทางอื่นคนละทางกับกล้อง ควรเว้นที่ว่างข้างหน้าผู้แสดงไว้ ตัวอย่าง เช่น ผู้แสดงมองไปทางซ้ายของกรอบภาพ ก็ต้องให้ผู้แสดงอยู่ทางขวาของจอ

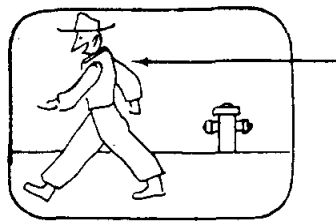
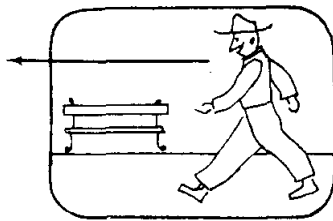
เพราะมีฉะนั้นจมูกของผู้แสดงจะอยู่ใกล้ขอบจอโทรทัศน์ และมีความรู้สึกกับผู้ดูว่ามีอะไรกำลังเกิดขึ้นข้างหลังผู้แสดงอยู่ ดังภาพ

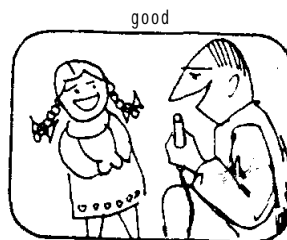
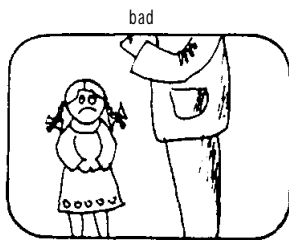
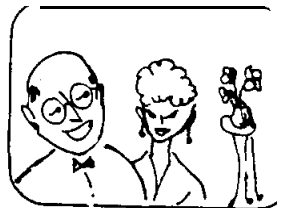
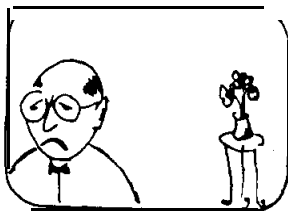
ฟังหลักเสียง ตะเกียง แจกันดอกไม้ เหนือศีรษะผู้แสดง

การจับภาพคนเดิน ควรเว้นที่ว่างข้างหน้าจะดีกว่าเหลือที่ว่างข้างหลังผู้แสดงเพราะผู้ชมจะสนใจภาพผู้แสดงเดินไปพบอะไรมากกว่าเดินผ่านอะไรไปแล้ว

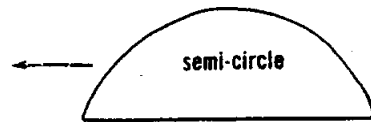
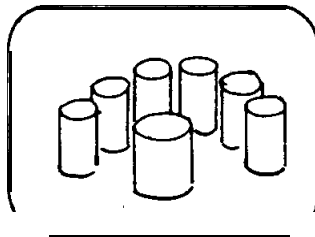
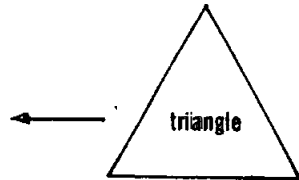
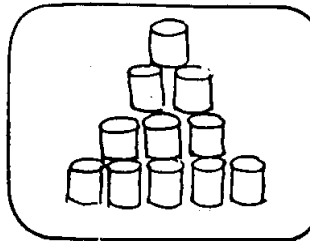
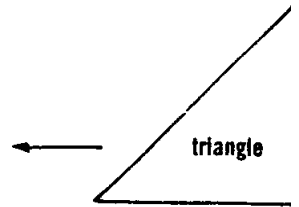
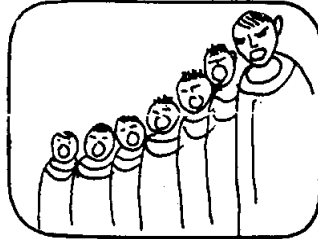

ภาพจะดูดีขึ้น... ถ้าจัดภาพให้เหมาะสมกว่าดังภาพนี้

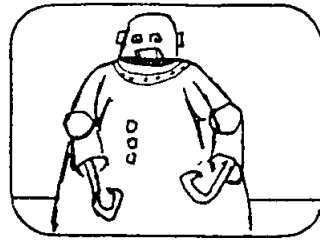
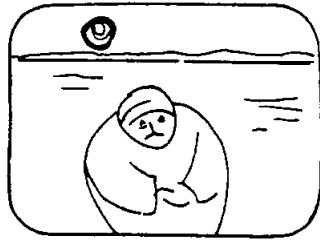

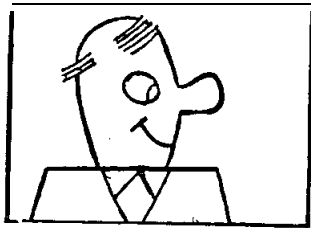
การเลือกมุมกล้องที่ดี ย่อมทำให้ได้ภาพที่น่าดูกว่า

ฟังหลักเสียงมุกกล้องที่ถ่ายสูงหรือต่ำเกินไป เว้นแต่ว่าต้องการภาพที่มีผลเช่นนั้น
มุกกล้องสูงจะทำให้ขาดูสั้น มุกกล้องต่ำทำให้ใบหน้าและขาสั้น

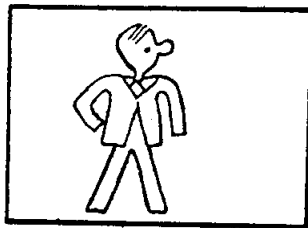
การจับภาพบุคคล ถ้าเป็นภาพใบหน้าควรจับภาพระดับต่ำลงมาเล็กน้อย หลักเสียง
การจับภาพเพียงเข้า แต่ควรจับภาพสูงเหนือเข้า หรือลดต่ำลงระหว่างน่อง

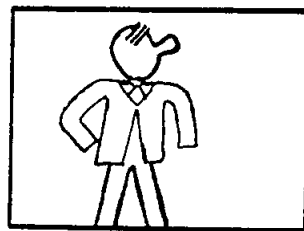
ไม่ดี

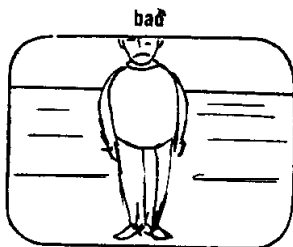
ไม่ดี

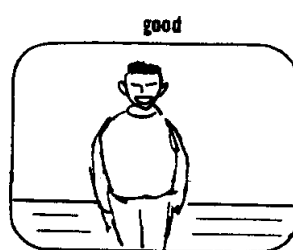
ไม่ดี

ไม่ดี

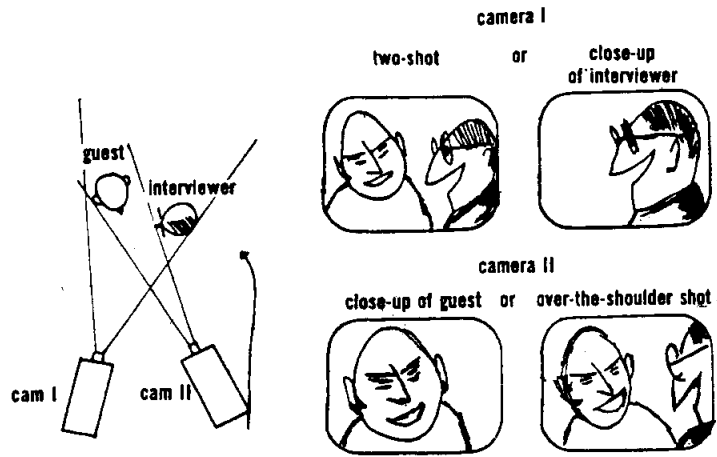

bad

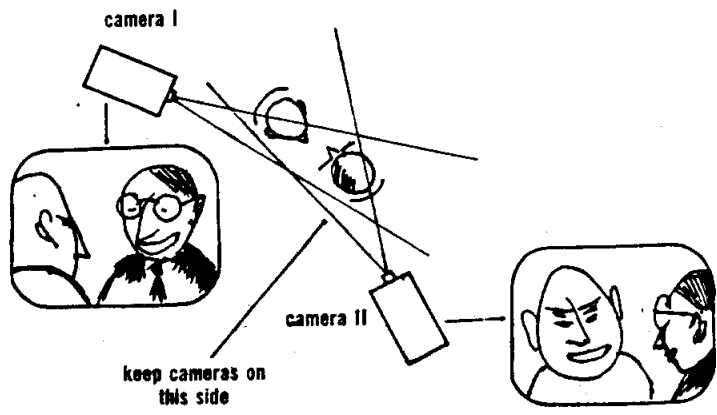

good

แนวทางของกล้องทีวี

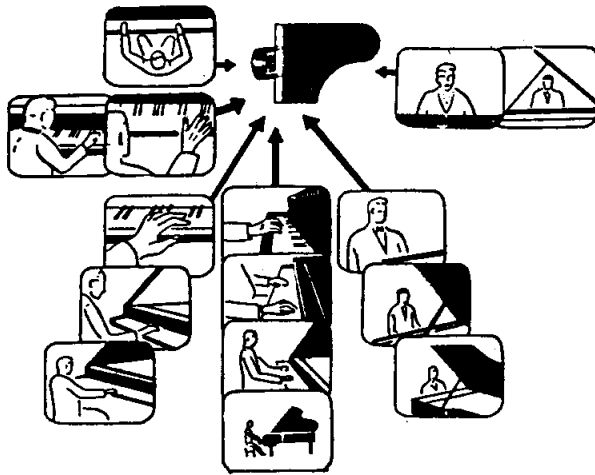

การตั้งกล้องแนวเดียวกัน จะต้องถ่ายภาพคนละมุมถ่ายภาพ

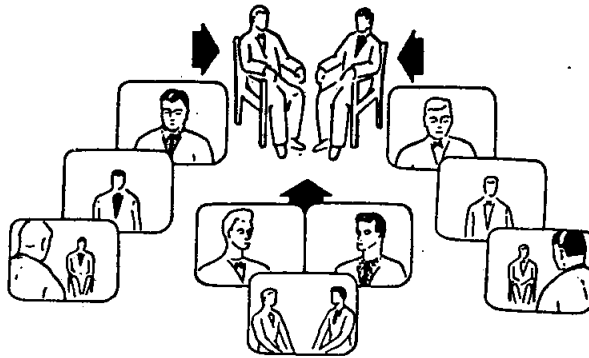

การตั้งกล้องคนละด้าน มุมภาพที่ถูกต้องของแต่ละกล้องควรจะเป็นดังภาพ

การเลือกวางมุมกล้อง

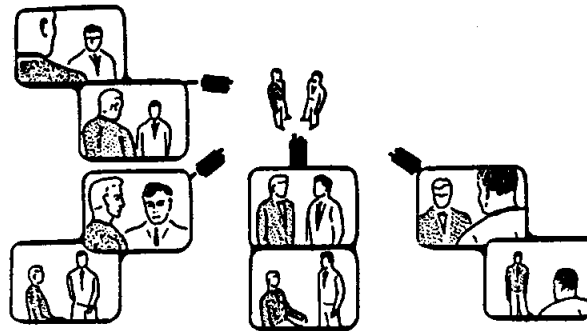

15 ภาพจากดนตรีเพียงชิ้นเดียว

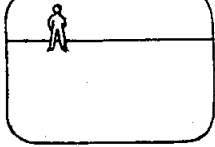
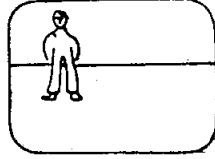

สัมภาษณ์ 2 คนอย่างพหุภาษา

มุมมองละครทีวี

การเรียกลักษณะของภาพ

MEANING ความหมาย	SYMBOL อักษรย่อ	
Extreme long shot (cover shot) ภาพเต็มฉาก	XLS	
Long shot (full shot) ภาพไกล หรือ ภาพเต็มตัว	LS	
Medium shot ภาพระดับเอว	MS	
Medium close up ภาพเหนือเอว	MCU	
Close up ภาพเหนือศีรษะ	CU	
Tight close up ภาพระดับทรวงอกขึ้นไป	TCU	

MEANING ความหมาย	SYMBOL สัญลักษณ์	
Extreme close up. ภาพเน้นส่วนหนึ่งส่วนใด	XCU	
Knee shot ภาพระดับเข่า		
Bust shot ภาพระดับอก		
Two-shot (two people in frame) ภาพ 2 คน	2-shot	
Three-shot ภาพ 3 คน	3-shot	
Over-the-shoulder shot ภาพถ่ายผ่านไหล่	O.shoulder	

ภาพถ่ายของบุคคลใดบุคคลหนึ่งถ่ายจากด้านหลัง
 มาเป็นภาพถ่ายเน้นส่วนหนึ่งส่วนใด